

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PATTONS AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськй Робітничий Дім, на розі вулиць Прічард і МакГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cnr. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДРУГИЙ ЛИСТ ТОВ. НАВІЗІВСЬКОГО

до ВІННІПЕГСЬКОГО КОМПЕТУ ДОПОМОГИ ЗЕРТВАМ ПОВЕНІ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Дорогі Товариші!

Подаю Вам знову маленький звіт зі своєї розподільчої праці. Цим разом обідав я повіт Стрий. Відвідав і розділив допомогу в наступних селах: Верчани, Слобідка, Добрини, Братківці, Меркути, Жулини і Розгірче. Всі ці села положені в долині і над рікою Стрий. Нещастя всюди велике, головню тепер на передньому. Найбільше знищене село Розгірче, яке лежить в горах над рікою Стрий. Тут не тільки що вода залляла поля, але навіть позабирала доми та господарства. Хоч повінь була минулого року, то знищення можна ще цині всюди зауважити. Робив я деякі знімки, але не знаю чи що з того вийде, бо нема добрих нових фільмів.

Роздаю далі допомогу найбільшій і найбільш потерпівшій нашій селянин. Всюди радо вітають та зі слезами в очах дякують, що українські робітники і селяни в Канаді, які організовані в свої робітничі організації, не забули за своїх братів в старому краю, що терплять крайню нужду з причини повені. У них нема снів на подяку. Правда, здалося-б відвідувати більше сіл у повітах, але я розраховую на те, що мені не стане грошей відвідати кожний повіт. А відвідати треба киче, щоб мати поняття про знищення та про те, як живуть ці наші нуждарі.

Коли я заїхав між наших бідних Бойків на Підкарпаття, то побачив, що живуть куди в гірших умовах, як селяни на низах. Зайшов до курної хатини Бойка і не знаю, чи тут люде мешкають, чи це хлів на худобу. Коли прийдесть давати допомогу, то збігається буквально ціле село. На долинах можна було при розподілі допомоги розрізняти бідних від багатших, а тут між Бойками то всі нуждарі. Після розподілу в селі залишається чотирох-п'ятих людей, що мають трошки ліпше, а решта всі дістають допомогу. Буває нераз, що в одному селі треба лишити від чотирьох до п'яти тисяч золотих, так багато людей зголошується. І відказати не можна, бо бачу, що країна нужна.

Після завтра виїмаюся в повіт Сколе, а там далі в Долину, Косів і інші. Спішуся дуже, бо знаю, що мене треба дома, але годі поспішити після бажання, бо тут треба всюди їхати фірою, далеко село від села, виходять списки людей, що потребують допомоги і т. н.

Одно Вам скажу: Нашої допомоги українській селянин не забуде скоро, бо ми прийшли йому з помічюю тоді, коли ніхто інший про него не тямить. Як і є деякі організації, що час від часу дадуть на село пару сот золотих, то остаточно це не має значення, бо вони дають тільки своїм виборцям, а маса як така нічого не дістає. І до них замість довіри і подяки, народ падає тільки ненавистю, а нам всюди дякують з глибини душі. Здоров'я Вам щиро,

I. Навізівський.

Львів, 16. квітня 1928.

КІНОМАТОГРАФІЯ НА СЛУЖБІ КАПІТАЛУ.

Мало у нашій газеті говориться про кінематографію, а в редакційних статтях то це і так і не порушувалося. Кінематографія, це собі, мовляв, забавка, німий театр, не вартий уваги. Дуже помияється той, хто так думає. Кінематографія стала вже надзвичайно важним чинником в життю суцільства. Мільони працюючих різних країн відвідують кінематографічні театри, і поминувши те, що несуть в пащеку капіталістам мільони доларів, виходять з тих театрів заігтовані в тому напрямі, в якому бажано буржуазі.

Ми не збираємося тут поборювати кінематографію, як таку, бо вона, як і кожний інший здобуток науки й техніки, може відігравати (і тепер до певної міри відіграє) величезну культурно-освітню, агітаційно-пропагандову й політичну роль в життю людства. Але ми вкляємо на цему місці, як тепер міжнародні капіталісти використовують кінематографічну індустрію на політичному полі у свою користь.

Кінематограми ми називаємо театри рухомих образків, або по англійськи "мувінг пікчерс". Кіноіндустрію називаємо ті фабрики, де знімають та продукують кіно-фільми. Кінематографією — називаємо все, що має до діла з продукцією й показуванням фільмів.

Найкращіше розвинена кінематографія в Злучених Державах. Самий Голлівуд продукує більше фільмів, як може, цілий світ взятий разом. Але великі кінематографічні фірми мають також Німеччина, Франція і Англія. Всі кіно-фірми, як згаданих європейських країн, так і американські, є в руках капіталістів. То-ж підробляючись час від часу під смак публіки, ці капіталістичні кіно-трости хитро виробляють своїми фільмами в публіки такий смак, який потрібний капіталістам.

Та такого прихованого "мистецтва" вироблювання у публіки смаку капіталістам вже замало. Вони рішили використати "великого німого" для своєї політичної пропаганди. А ми вже знаємо, що то значить капіталістична "політична пропаганда".

Європейська комуністична преса приносить вісти, що капіталісти Франції, Німеччини й Англії створили нове промислове кінематографічне об'єднання. Створили вони його в першу чергу для виборчої пропаганди. Першу угоду складено між великою німецькою фірмою "Терра-Фільм" і такою-ж великою французькою фірмою "Сіне-Роман". До цього договору при-

єдналася також німецька фірма "УФА" і англійська "Бритніш Стандард Фільм Корпорейшн". На зверх здається, що це чисто бізнесове об'єднання, а на ділі, коли ми приглянемося, хто стоїть на чолі цих фірм, то побачимо, що їхні керівники мають на меті дещо більше, як "чистий бізнес", чи "мистецтво для мистецтва".

Акційне товариство "Терра-Фільм" є в руках двох найбільших капіталістичних об'єднань: хемічного тросту "Фарбен Індустрі" і німецького газетного тросту братів Ульштайн, який контролює такі великі газети, як "Фосіше Цайтунг", "Берлінер Морген Пост" та низку інших капіталістичних газет. Фірму "УФА" контролює власність найбільших німецьких газет Гутенберг, голова газетного тросту, що має сотки газет чорносоотно-капіталістичного напрямку. Вище згаданий хемічний трост грає провідну роль у обох цих фірмах.

Французьку фірму "Сіне-Роман" контролює група капіталістів, що видає велику капіталістичну газету "Матен". Нарешті керівниками англійської кінопродукції — "Бритніш Стандард Фільм Корпорейшн" знову-ж таки є директор хемічного тросту Ешфілд та власність багатьох великих капіталістичних газет лорд Бівербрук. (Коч американські кіно-фірми покищо до цього об'єднання не прилучилися, то все-ж таки уважаємо за відповідне додати, що величезну, майже провідну роль в американській кіно-продукції відіграє "король американської преси" Гірет.)

Тепер ми бачимо, хто керує кіно-індустрією в капіталістичних країнах. Керують нею в першу чергу хемічні капіталістичні трости, а в другу — газетні королі, тоб-то організації, що найбільше зацікавлені в політичних інтригах і у війні.

Але ми все-ж таки не скажемо, що остаточно ставити своєю метою це нове капіталістичне кіно-об'єднання? Європейська комуністична преса цілком слушно зазначає, що створення цього об'єднання звязане з низкою подій, що сталися за останній час в міжнародній ситуації.

Перше — останніми часами почалося багато балачок за зменшення озброєння та за відмовлення від хемічної війни (невживання трійливих газів). Хемічним тростам чи то у Франції, Німеччині, чи в Англії — це не на руку. Отож вони, контролюючи газети й кіно-продукцію, об'єдналися для того, щоб успішніше провадити агітацію і в пресі й на екрані за дальші зброєння й за вживання трійливих газів в майбутній війні.

Друге — об'єднання сталося перед парламентарними виборами у Франції, а потім на черзі надходять вибори в Англії й Німеччині. Капіталісти бояться, щоб до влади не прийшли ліві угруповання; вони бояться, що може другого "листа Зіновєва" їм не вдасться придумати та й взагалі такі видумки не завжди матимуть успіх.

Третє — це кіно-об'єднання матиме змогу провадити тепер спільно по одній програмі кампанію проти Радянського Союзу. Одним словом, поруч із своєю наймогутнішою зброєю — пресою, капіталісти заставляють до роботи й кінематографію: Кінематографія, поруч своїх позитивних властивостей — виходить в руках капіталістів на широкий шлях політичної боротьби проти працюючих.

ТЯЖКА ДОЛЯ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В КРАЇНАХ АМЕРИКИ.

Львівські українські газети друкують відомості про тяжкий стан західно-українських емігрантів, що виїхали шукати зарібків у чужі далекі краї.

Безнадійний голод на землю, браку зарібків, чорна примара голодної смерті вигнає тисячі українського безземельного й малоземельного селянства Західної України шукати праці за кордон. Нужда зростає з кожним днем і все нові маси селянства емігрують з краю, а на еміграції гинуть.

Навіть німецькі газети починають приносить вже вістки повної страхоти про розпуцаніє становище українських емігрантів. Волосся стає дубом, коли читаєш описи емігрантської нужди. Одночасно семі переселенців одержують три-чотири листи від своїх близьких у Канаді, що той або той кинувся в воду, інший через ацидів став розбишакою, а ще інший, загинув із голоду.

А оце аргентинська газета "Крипка" подає в передовій статті нові жалючі відомості про емігрантське лихо в Аргентині:

"Останній транспорт емігрантів з Польщі в числі 3,000 осіб лежить буквально на вулиці. Самі Аргентинці не можуть знайти праці, а коли вона трапляється, то вони дістають її в першу чергу".

А нещасні жертви брехливого реклами агента корабельних ліній без знаання краї і без знаання єспанської мови не мають взагалі ніякої йаді одержати роботу. Емігрант, від якого видурено 110 доларів за переїзд, залишився на брукові, ошуканий бевосієнними людьми. Коли він приїждить до Аргентини, "Інформаційне Бюро" дає йому на кілька днів захист, а коли він за той коротенький час не знаходить роботи, а знайти її неможливо, то мусить йти мешкати під пліт. Він звертається за допомогою до польського консула, але там йому заявляють, що не мають грошей, щоб допомогти емігрантам. З Польщі постійно приїждять туди

НАУКОВІ ЕКСКУРСІЇ НА СХІД.

Київська Асоціація Сходознавства при Укр. Академії Наук організує в біжучім році кілька наукових екскурсій до Далекого Сходу, Середньої Азії та Закавказзя, щоб встановити звязок з тамешними науковими товариствами та дослідити культуру, побут і економіку Сходу. Асоціація визнає також участь у науковій екскурсії до Туреччини. Зараз у будівництві Народів Сходу Асоціація організує кілька груп для нацменшостей, щоб підняти їхній культурний рівень.

ЮДИНІ ГРОШІ НІМЕЦЬКОЇ БУРЖУАЗІЇ ТА СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТІЇ.

Німецька комуністична газета "Роте Фане" оголосила кілька документів, які показують, по-перше, що до наступних виборів у Німеччині буржуазія готується не лише звичайною передвиборчою агітацією, але й таким-же звичайним використанням своєї грошевої сили, для "купівлі посольських мандатів".

"Роте Фане" оголосила обіжника баварського та саксонського союзів промисловців, що вивисне спосіб, яким збирається велетенський виборчий фонд великої буржуазії. Обіжник саксонських промисловців пропонує всім членам союзу сплячувати до каси на виборчі цілі протягом чотирьох місяців — лютого, березня, квітня й травня — по 20 пфенігів у місяць з кожного робітника, що працює на їх підприємствах.

За відомостями "Роте Фане", цей виборчий фонд буде, головню, спрямовано на проведення кандидатури, що їх висуне німецька народня і національна партія.

Баварська спілка підтримує центр.

"Форверте", орган соціал-демократів, з цього приводу пише, що Штреземан, голова німецької народної партії, безперечно нічого не знав про надходження до каси партії виборчих фондів від союзів підприємців. Мета такої заяви органу соціал-демократів, зі слів "Роте Фане", — це спробувати оборонити майбутнього

лідера широкої коаліції, якої прагне соціал-демократія.

Що-до самої німецької соціал-демократії, то її рильце в пушку. Ніби нарочито в розпалі подеміки з приводу згаданих раніше викривань, "Фольксштат", орган, так званої старої соціалістичної партії, соціал-фашистської організації, що його необережно образив цими днями "Форверте" в питанні про "темні гроші", які дістають фашисти, виступив з надзвичайно небажаними для соціал-демократів спогадами про джерела виборчих фондів партії Шейдемана і Носке за останні роки. "Фольксштат" перелічує такі "додавки" джерела грошевих засобів німецької соціал-демократії: внески до партійної каси відомого біржевого спекулянта Бармата, щої-но засудженого судом, внески на виборчі цілі від відомого Карла Ермана, нині соціал-фашиста, що був за посередника між соціал-демократичними лідерами й націоналістичною "Хаймадіст", яка внесла через нього до виборчого фонду соціал-демократії 250,000 марок спеціально на організацію боротьби проти комуністичних кандидатів.

"Роте Фане" стверджує ні викриття, вказуючи, що Ерман уже 1920 р. фінансував німецьку соціал-демократію, даючи їй 250,000 марок на проти-комуністичну агітацію.

До цих викривань нема чого додавати. Вони говорять самі за себе.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ.

Доклад Народного Комісара Земельних Справ на сесії В.У.Ц.В.К. тов. Шліхтера.

Наркомзем тов. Шліхтер в своїй доповіді особливу увагу звернув на справи весняної засівної кампанії.

Засівна площа перевищила розмір 1913 р. Співвідношення культур змінюється в бік інтенсифікації сільського господарства. Але в-осени, з метеорологічних причин, стався недосів озимини. Недохват цей треба обовязково поповнити яринною. Щоб звільнити бідняцькі та середняцькі господарства від глтайської експлоатації, уряд організував їм насіннюву та кредитову допомогу. Підчас засіву озимини бідняцькі господарства та їхнім об'єднанням видано 2,277 тисяч пудів чистосортного насіння. Відпущено 20 мільонів карбованців кредиту для закладки чистосортних масивів. На машинюпостачання видано 15.3 міль. кредиту. Для весняної сітки уряд відпустив 2,237 тисяч пудів чистосортного насіння. Закон трестував 707 ти-

сяч десятин інтенсивних культур і організує односортні масиви для експорту та потреб промисловості. Відпускається 6,179 тисяч карбованців для придбання насіння та засобів виробництва. Відпускається 4,150 тисяч карбованців кредиту на найом робочої худоби. Звичайного зерна видається 3,155 тисяч пудів.

У резолюції по доповіді тов. Шліхтера про заходи боротьби проти того, що куркулі захватили земельні лишки, сесія визнала, що відбирання у куркулів, з урядової постанови, незаконно захоплених земель має велике політичне й державне значення, і вся малоземельна біднота підтримує його.

Наркомземові доручено вжити рішучих заходів, щоб у плянному порядку зробити це в усіх округах і як найшвидше розглянути справи про відчуження земельних лишків. Роботу Наркомзему в цій галузі визнано за достаточну.

БАНДИТИЗМ В БУКОВИНСЬКИХ СЕЛАХ

Черновецька "Боротьба" описує просто неймовірні події по буковинських селах під Румунією. Нище наводимо один з таких описів дослівно, а він сам говорить за себе:

Конятин — це гуцульське село над Черемошом, в Буковині. Лежить воно, як то кажуть, за очима світа і тому в ньому гірше працюючому люду, як в інших. В Конятині так, як і всюди в Румунії, панує тепер зло, кривда та насильство, але в Конятині воно дуже видається в карк працюючих.

Є в Конятині багачка банди, яка тероризує ціле село, а середцем і душею тої банди є багачка Дутчик Іван. Дутчик — сильний багач, був до війни першим в українських панів і першим до каси, де людська кєрвавиця складалася. Тай тепер є він перший до панів і до людської кєрвавиці — а того, що тепер йому простіши пани настали та й дикими способами людську кровцю точать, то і Дутчик хоче першим утриматися.

Він поводить тепер так, як простий розбишака-бандит. Га до тепер ще було, як було з

ним та його багачкою шайкою, а відколи Український Робітничий Комітет роздавав Румунією водою у селі гроші, то вже не витримана година з ним.

Дутчик хотів гроші дістати для себе, для всіх сільських дєрунів — панських поспіак і для всіх тих, що на цвинтарі лежать працюючому люду, як в інших. Відпоручник Укр. Роб. Комітету неподрився на Дутчикова "жертви повені" і передав гроші Грицеві Михайлюкові і його товаришам, щоб роздав гроші між дісно зволюваних водою людей. Це роздавання Дутчика і з крїсом став він уганяти за відпоручником, аби гроші силою відобрати. Потому довідавшись, що гроші в Михайлюка Гриця, жадав їх від нього — а коли цей розповів перед цілою громадою, чого Дутчик хоче, то Дутчик зачав важити на життя Михайлюка. Він поїхав був до Черновець до "Рідного Краю" і як вернув звідти, то зачав таки добре по селі воявати.

Бив і нападав людей, а далі зробив донос на Михайлюка до жандармерії, та обирався сам

провадити Михайлюка на постерунок, хоч не є ніяким урядовцем у громаді та не має права ходити з крїсом. Люди боялися, що Дутчик убіє Михайлюка і тому зібрався провадити його до жандармерії. Дутчик зібрав свою багачку банду, щоб розігнати людей, або як він казав, "большевицький бунт".

Дутчик побив кількох людей і самого Михайлюка до крові. Жандарм списав протокол, тай... не замкнув розбишаки Дутчика і не відобрав йому крїса. Жандарм не журився проливаю кровю, лиш допитувався, чи не міг би й він дістати "допомоги".

Як Михайлюк вертав домі, його напав Дутчик зі своєю шайкою і так побив, що ледво живого відвезли його до шпиталю. Дутчик грозив, що таки забє Михайлюка, коли цей "не перестане за людей і за громаду обставати".

Цей Дутчик зі своєю бандою нападав озброєний на громадську раду і на людей в громадському уряді і старався їх розігнати — бо бачив, що громада судитиме його бандітизм. Тому не диво, що громада згадала від жандармів, аби розоружили Дутчиківську банду та радилу Дутчика звязати і до шпиталю варіантів відставити.

Та ця банди ще й до сьогодні гуляє. До банди пристає всі сільські багачі — а проти банди с'їла вся громада, в першу чергу всі біднота. Село поділене на два табори — лєво діляще працюючих і бандітів багачів пілків. Тому що Конятині за очима, люди самі приневолєні зробити в себе лад і підірвати бандітизм. Люди знають, що вони самі, а бандіти знають, що з ними вся влада і її оборонці-псоки від найвищого поспіак почавши, а на попови і "Рідному Краю" скінчивши. Хто кого поборе? Чи візьме верх — людська, чи бандітська? Люди доброї гадки, але вони й знають, що своїх бандітів відстануть на свій суд а може й на гнялку лише тоді, коли в цілій державі працюючі візьмуть верх. І тому в Конятині тепер пробивається свідомість до забитих нуждою бідних гуцульських голов, що їх нужди настане тоді край, коли буде край біді усіх працюючих у державі!

НЕВІЛЬНИЦТВО В РУМУНІЇ.

Черновецька "Боротьба" з 8. квітня доносить:

По страшній повені, що навістила Гуцульщину, зруйновані Гуцулі покинули голодні й холодні жінки й діти, та пішли в стару Румунію шукати зарібків. Вісімдесят Гуцулів з Яблониці й Конятини стали на роботу у баківських лісах (пов. Баків), де їм обіцяли підіривати по 200 лєвів на день. Там їх виснажували гірше, як Нєгрів, не платили нічого, а харчі фасували!

Той визиск довів лісових робітників Гуцулів до того, що вони полишили свої документи й втікли з роботи та ходили без роботи цілих п'ять місяців по регати жєбрати. Домів вернути не могли, бо не мали грошей на дорогу, а їх жінки й діти не могли їм післати, бо самі з голоду гинуть. Деякі жінки спродали останню худобину й так спровадили своїх чоловіків до дому.

Доведені до роспуки, зголоднілі, обірвані, вушні — спродали все із себе, свої працї-сокири, пїлани, пилі і вислали делегацію до міністерства працї, аби міністерство зарядило їхньому лихові й дає їм безробітним гроші на дорогу домі. Міністерство відмовило, а натомість сказало їх цупаном доставити домі. Голодні й обірвані Гуцулі прийшли без куска хлїба домі, а дєкотри жандарми вели від постерунку до постеруку.

ВОЛИНСЬКІ ХРУНІ В СОЯМІ.

Справді партія Даниловича потерпіла при виборах повний провал, але за те перейшла инша група волінських поспіак в числі чотирох зі списку сенаторів ч. 1. Всі вони лишилися в клубі одинки і тільки утворили свою окрему фракцію.